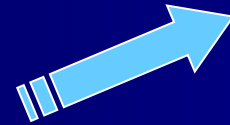

Soukromé pojišťovnické právo (pojistné právo)

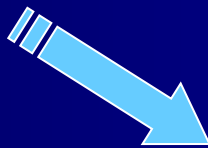
Dana Šramková

Pojištění

Kategorie

ekonomická

právní

Pojištění jako ekonomická kategorie

ekonomická (peněžní) povaha pojištění

→ pojištění jako efektivní způsob tvorby a rozdělování peněžních rezerv k úhradě potřeb, jež vznikají z nahodilých událostí

Význam pojištění

- ➔ ovlivňuje výkon tržní ekonomiky
- ➔ stabilizuje ekonomickou úroveň všech činností podnikatelské sféry, občanů a státu
- ➔ vytváří nové pracovní příležitosti

Pojistné vztahy

Klasifikace pojištění

- 1. Podle formy vzniku pojištění**
- 2. Podle pojistných odvětví**
 - Dle způsobu tvorby rezerv
 - Dle předmětu pojištění
 - Dle účelu pojištění
- 3. Podle délky jeho trvání
(dle pojistné doby)**

ad 1: Klasifikace pojištění podle formy vzniku

Rozlišujeme 3 typy pojištění podle formy vzniku:

- **Dobrovolné smluvní pojištění**
- **Povinné smluvní pojištění**
- **Zákonné pojištění**

ad 1: Klasifikace pojištění podle formy vzniku

■ Dobrovolné smluvní pojištění

- princip smluvní svobody => pojistná smlouva
- např. životní pojištění, úrazové pojištění, pojištění majetku...
- viz zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě

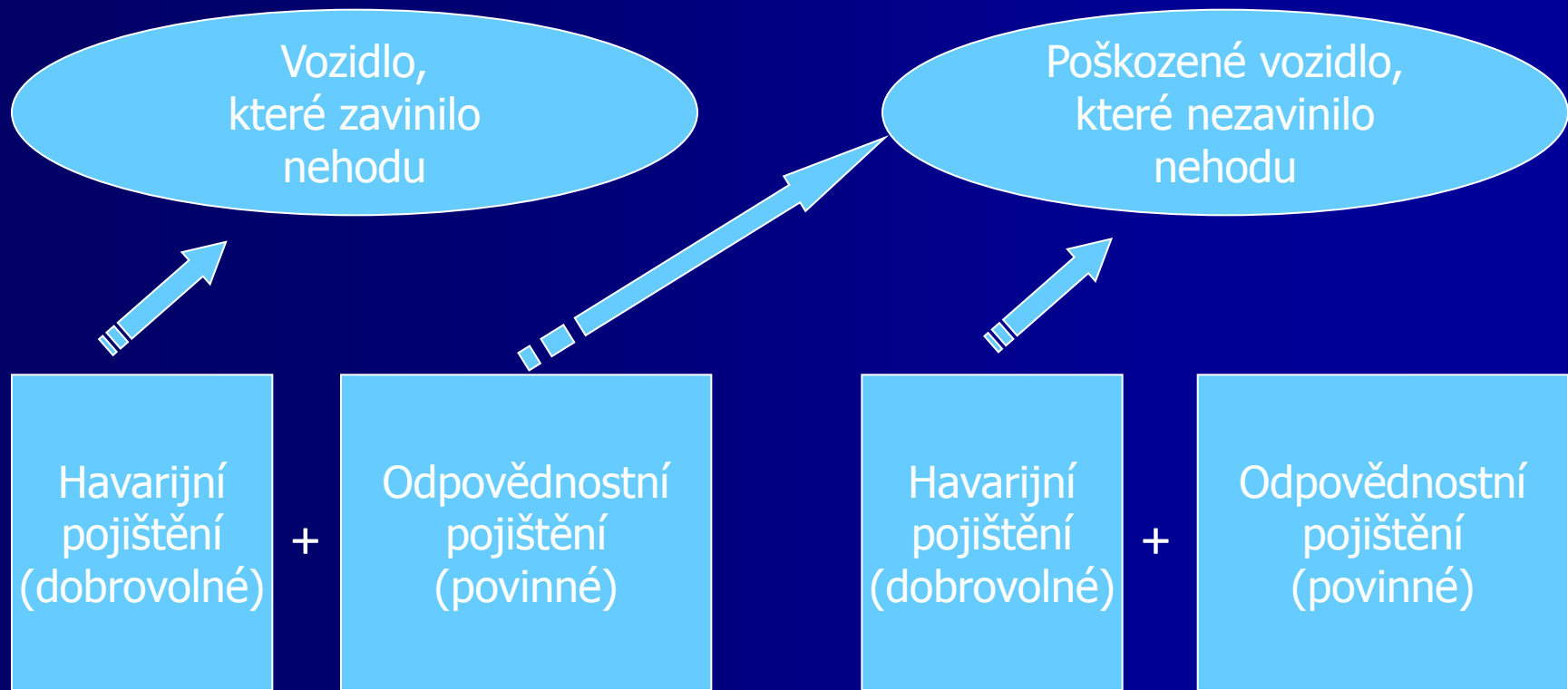
ad 1: Klasifikace pojištění podle formy vzniku

■ Povinné smluvní pojištění

- zákonná povinnost uzavřít pojistnou smlouvu (stanoví zvláštní předpisy)
- pojištění zaměřené na odpovědnost za škodu, nutné pro určité činnosti
- např. provoz vozidel, činnost advokátů, pojišťovacích zprostředkovatelů, exekutorů apod., provoz civilní letecké dopravy, ...

ad 1: Klasifikace pojištění podle formy vzniku

- Vztah dobrovolného a povinného smluvního pojištění vozidla

ad 1: Klasifikace podle formy vzniku

■ **Zákonné pojištění**

- tzv. pojištění zákonné, bez uzavření pojistné smlouvy
- např. úrazové pojištění zaměstnanců pro případ poškození zdraví pracovním úrazem nebo nemocí z povolání
- viz zákon č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců

ad 2: Klasifikace pojištění podle pojistných odvětví

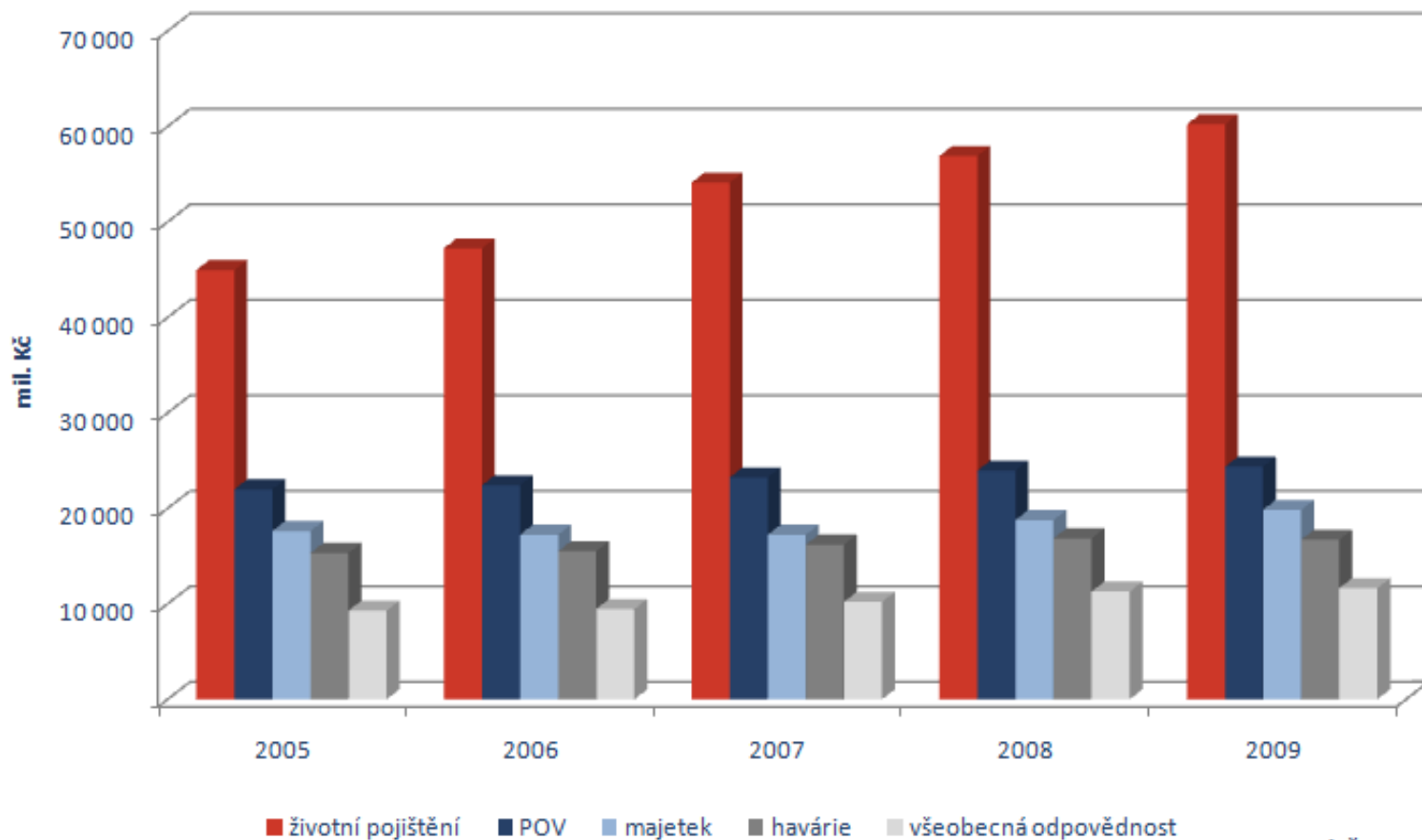
- Dle způsobu tvorby rezerv
 - **Rizikové (neživotní) pojištění:**
pojistitel neví, zda pojistná událost vznikne, zda a v jaké výši bude poskytovat pojistné plnění (např. pojištění majetku, odpovědnosti za škodu)
 - **Rezervotvorné (životní) pojištění:**
vytváří se rezerva na pojistnou událost, která v budoucnosti jednoznačně nastane (např. životní pojištění)

ad 2: Klasifikace pojištění podle pojistných odvětví

- Dle předmětu pojištění - tradičně
 - **Pojištění majetku**
např. pojištění staveb, domácnosti, cestovní, živelní, motorových vozidel, ...
 - **Pojištění odpovědnosti za škodu**
např. pojištění za škodu způsobenou při výkonu povolání, provozem motorového vozidla, ...
 - **Pojištění osob**
např. pojištění pro případ smrti, životní, úrazové

VÝVOJ NĚKTERÝCH ODVĚTVÍ POJIŠTĚNÍ V PŘEDEPSANÉM POJISTNÉM - ČR

Podle údajů ČNB

ad 2: Klasifikace pojištění podle pojistných odvětví

- Dle účelu pojištění

- **Pojištění škodové**

- účelem je náhrada škody vzniklé v důsledku pojistné události

- **Pojištění obnosové**

- účelem je získání obnosu (dohodnuté finanční částky) v důsledku pojistné události ve výši, která je nezávislá na vzniku nebo rozsahu škody

ad 3: Klasifikace pojištění podle délky trvání

■ Krátkodobé pojištění

- pojištění sjednané na dobu kratší než jeden rok (tzv. področní pojištění)

■ Dlouhodobé pojištění

- pojištění sjednané na dobu delší než jeden rok (řadí se sem též pojištění sjednaná na dobu jednoho roku a pojištění sjednaná na dobu neurčitou)

Pojem „soukromé pojištění“

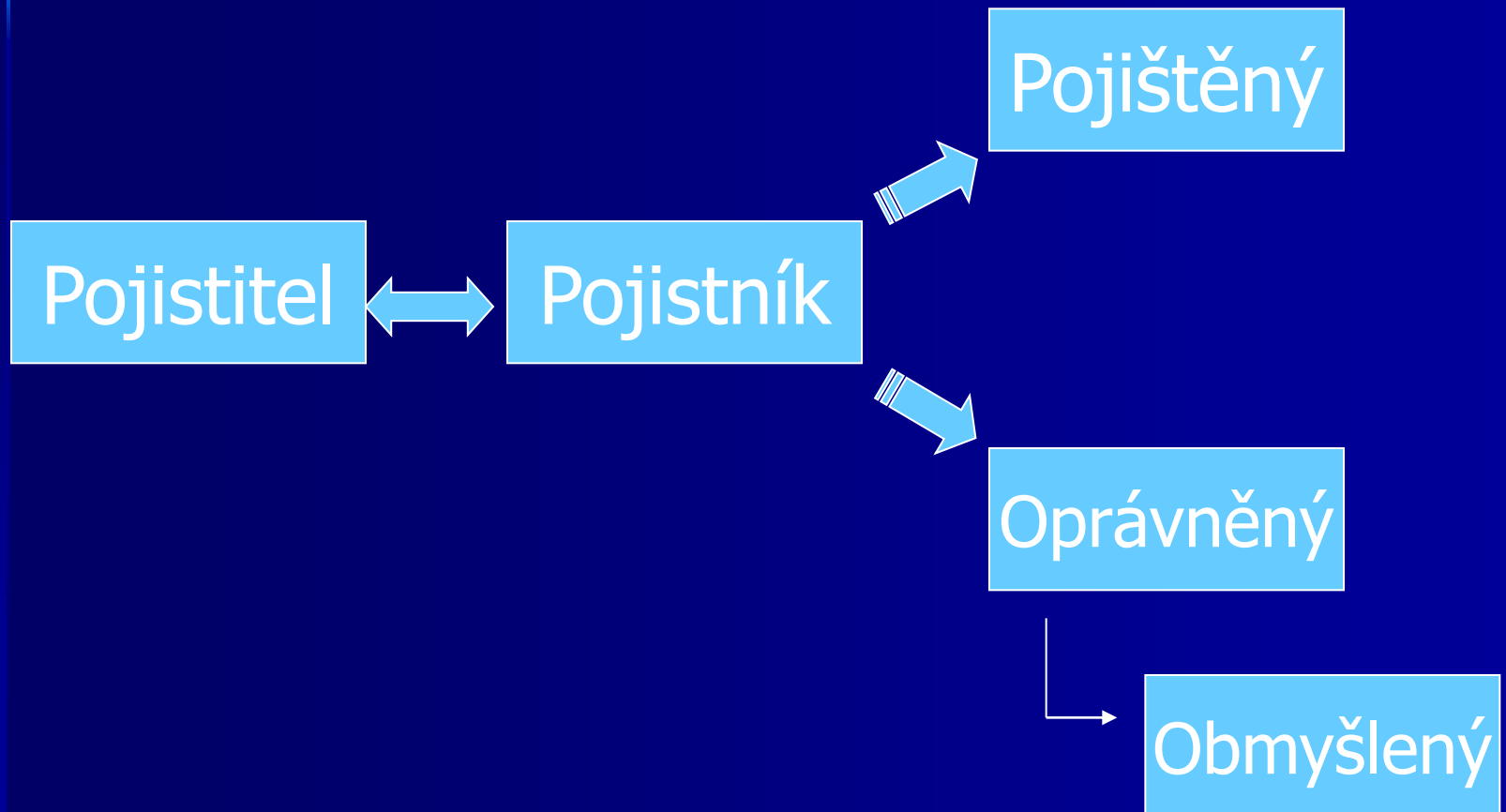
- realizace ekonomických základů pojištění prostřednictvím právních vztahů:
- **vztahy účastníků pojištění vzniklého na základě pojistné smlouvy**

viz též § 1 odst. 1 zákona č. 37/2004 Sb.,
o pojistné smlouvě

Základní právní úprava

- zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě – *dále někdy jen „zákon“*
(dříve § 788 a n. občanského zákoníku)
- občanský zákoník
(nyní subsidiárně, např. též problematika smlouvy uzavírané na dálku)
- zvláštní právní předpisy
(např. u povinného smluvního pojištění)

Terminologie – subjekty (účastníci soukromého pojištění)

Pojistitel

- Pojišťovna

Právnícká osoba, která je oprávněná provozovat pojišťovací činnost dle zvláštního zákona

(viz zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví)

Pojistník

Osoba, která:

- s pojistitelem uzavřela **pojistnou smlouvu**,
- obdrží od pojistitele **pojistku** a
- platí **pojistné**.

Pojištěný

- Osoba, na jejíž
 - život
 - zdraví
 - majetek
 - odpovědnost za škodu
 - nebo jiné hodnoty pojistného zájmuse soukromé pojištění vztahuje.
- Nemusí být totožný s pojistníkem.

Oprávněný

- Osoba, které v důsledku pojistné události vznikne právo na pojistné plnění
- Oprávněná osoba v rámci pojištění osob pro případ smrti: **obmyšlený** (specifikovaný jménem nebo vztahem k pojištěnému)

... KLIDNĚ SI ZACHRAŇTE TOHO VAŠEHO NEPLAVCE
TEN MŮJ ŠPERKUN JE POJIŠTĚN... DOMA ZA MĚJ
SHRÁBNU TUČNOU ODMĚNU!

Modely obsazení rolí

- Nejčastěji: na straně klienta vystupuje jedna osoba

Pojistník = Pojištěný = Oprávněný

- Na straně klienta vystupují dvě osoby:

a) Pojistník = Pojištěný x Oprávněný

b) Pojistník = Oprávněný x Pojištěný

- Na straně klienta vystupují tři osoby

Pojistník x Pojištěný x Oprávněný

Pojistná smlouva

- Pojistná smlouva je smlouvou o finančních službách
- Pojistitel (pojišťovna) uzavírá s pojistníkem písemnou pojistnou smlouvu, kterou se zavazuje:
 - pojistitel poskytnout oprávněnému plnění, pokud nastane událost ve vztahu k pojištěnému a
 - pojistník (za)platit **pojistné** pojistiteli
- **Písemná forma** (vyjma krátkodobého pojištění)

Obligatorní náležitosti pojistné smlouvy

- určení pojistitele a pojistníka
- určení oprávněné osoby
- škodové či obnosové pojištění
- vymezení pojistného nebezpečí
(= možná příčina vzniku pojistné události)
- vymezení pojistné události
(= nahodilá skutečnost, se kterou je spojen vznik povinnosti pojistitele poskytnout pojistné plnění)

Obligatoční náležitosti pojistné smlouvy - pokračování

- výše pojistného (= úplata za soukromé pojištění)
- splatnost pojistného
- zda se jedná o pojistné běžné (za pojistné období)
nebo jednorázové (na celou pojistnou dobu)
- vymezení pojistné doby (= doba, na kterou bylo soukromé pojištění sjednáno) a doby, na kterou byla pojistná smlouva uzavřena
- příp. další náležitosti (podíl na výnosech)

Uzavření pojistné smlouvy

- Akceptace ve lhůtě stanovené v ofertě
- Pokud není lhůta stanovena:
 - obecně do 1 měsíce od obdržení návrhu
 - při nutnosti lékař. prohlídky do 2 měsíců
- Akceptace je možná též zaplacením pojistného ve výše uvedené lhůtě.
- Každá smluvní strana musí obdržet alespoň jedno vyhotovení smlouvy.

Uzavření pojistné smlouvy - pokračování

- Pojištění obecně vzniká prvním dnem po uzavření pojistné smlouvy.
- Lze dohodnout:
 - vznik již uzavřením pojistné smlouvy;
 - vznik později;
 - pojištění lze vztáhnout i na dobu před uzavřením pojistné smlouvy.

Pojistné podmínky

- součást pojistné smlouvy
- vydává pojistitel
- pojistník s nimi musí být předem prokazatelně seznámen
- nemohou být bez souhlasu pojistníka měněny
- pozor mj. na výluky z pojištění

Pojistka

- =Potvrzení o uzavření pojistné smlouvy
- min. náležitosti dle § 9 zákona o pojistné smlouvě
- Při ztrátě, poškození či zničení pojistky musí pojistitel na žádost pojistníka (a na jeho náklady) vydat druhopis.

Práva a povinnosti pojištěného

- Mezi základní práva pojištěného (příp. pojistníka) patří:
 - Právo být seznámen s rozsahem a obsahem pojištění
 - Právo na pojistné plnění (splatné do 15 dnů od skončení pojistitelova šetření nutného ke zjištění rozsahu jeho povinnosti plnit)
 - Příp. právo na přiměřenou zálohu

„ Z TOHO SE VYKŘEŠU, DOKTORE.
POJIŠTOVNĚ ANI MUK! „

„ TO ROZCHODÍŠ, ARNOŠTE. HLAVNĚ
AŽ SE TO NEDOZVÍ POJIŠTOVNA. „

TO JE PECH, CELÝ ZŮSTALO JEN OKNO... A TO MÁM
SEDINY NA AUTĚ POJIŠTĚNÝ!

Práva a povinnosti pojištěného - pokračování

- Mezi základní povinnosti pojištěného (příp. pojistníka) patří:
 - Informační povinnost (při sjednání i změně pojištění)
 - Povinnost platit ve sjednaných lhůtách pojistné
 - Povinnost nahlásit bez zbytečného odkladu pojistnou událost a podat vysvětlení

CHCEME VĀM NAHLĀSIT POVISTNOU UDĀLOST..!

Práva a povinnosti pojistitele

- Mezi základní práva pojistitele patří:
 - Právo na pojistné
 - Právo na snížení pojistného plnění (např. dle § 17 odst. 1 a 2 zákona)
 - Právo na náhradu nákladů (§ 16) a právo na náhradu pojistného plnění (§ 46)

Práva a povinnosti pojistitele - pokračování

- Mezi základní povinnosti pojistitele patří:
 - Povinnost poskytnout plnění v případě pojistné události
 - Povinnost poskytnout pojištěnému na požádání přiměřenou zálohu (viz § 16 odst. 3 zákona)

Zvláštní případy pojištění

■ Množné pojištění

- ➡ Více soukromých pojištění na totéž riziko
- ➡ Může vzniknout jako:
 - Souběžné pojištění
 - Soupojištění
 - Vícenásobné pojištění

Zvláštní případy pojištění

- pokračování

- Skupinové pojištění
 - úrazové, životní, cestovní (např. pro zahraniční služební cesty pracovníků MU)
- Přepojištění
- Podpojištění

Promlčení

- Právo na plnění z pojištění se promlčí:
 - obecně nejpozději za 3 roky
 - u životního pojištění za 10 let
- V obou případech promlčecí doba začíná běžet rok po vzniku pojistné události.

Zánik soukromého pojištění

- Uplynutím pojistné doby
- Uplynutím pojistného období (v případě nesouhlasu pojistníka se změnou výše pojistného, pokud tuto změnu umožňuje pojistná smlouva viz § 13 odst. 3 a 4 zákona)
- Nezaplacením pojistného (a to dnem po marném uplynutí náhradní lhůty stanovené pojistitelem v upomínce)

Zánik soukromého pojištění - pokračování

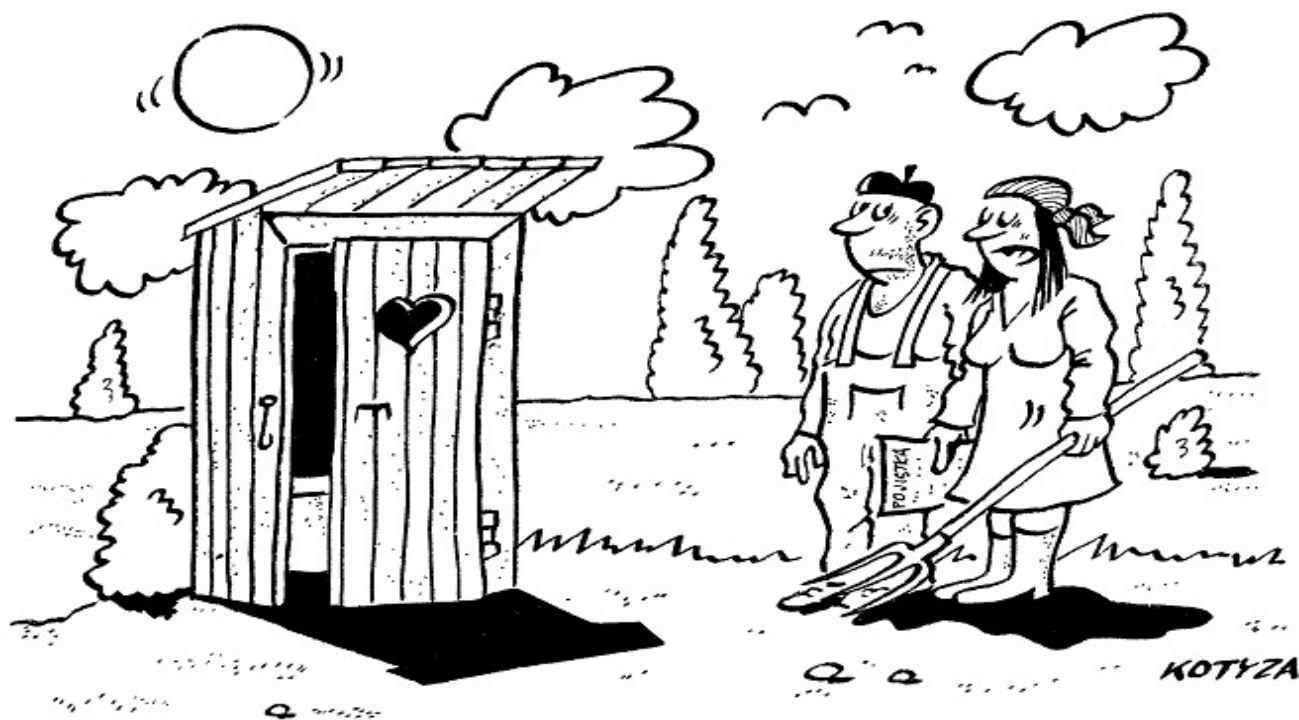
- **Výpovědí** pojistitele nebo pojistníka
 - a) u běžného pojistného musí být výpověď doručena alespoň 6 týdnů před uplynutím pojistného období, **jinak je neplatná**
 - b) do 2 měsíců od uzavření smlouvy
 - c) do 3 měsíců ode dne doručení sdělení o převodu pojistného kmene nebo jeho části
- Způsoby dle a) a c) však nelze ze strany pojistitele vypovědět životní pojištění!

Zánik soukromého pojištění - pokračování

- **Dohodou** pojistníka a pojistitele
 - a to k okamžiku, který musí být v této dohodě určen
- **Odstoupením** pojistitele nebo pojistníka
 - obecně do 2 měsíců (smlouva se ruší ex tunc)
 - u smlouvy uzavřené na dálku může pojistník do 14 (resp. 30) dnů odstoupit bez udání důvodu

Zánik soukromého pojištění - pokračování

- **Zvláštní** případy zániku pojištění:
 - Dnem doručení oznámení o odmítnutí pojistného plnění
 - Dnem zániku pojistného rizika, pojistné hodnoty nebo pojištěné věci
 - Dnem smrti pojištěné FO či zániku pojištěné PO bez právního nástupce, není-li stanoveno jinak

TRÁVÍŠ TADY NEJVÍČ ČASU, TAK JSEM TO RADEJI PŘIPOJIŠŤILA...!